

A les sis a casa

JOSEP MARIA ÀLVAREZ, Secretari general d'UGT de Catalunya

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 14.10.08

La vinculació cultural dels joves amb el món del treball està canviant. El nostre país està assistint a una imparable revolució en relació al valor pràctic, però també simbòlic, que atorguem a la nostra activitat professional i al temps que voldríem dedicar-hi. Sens dubte, estem enmig d'un procés equiparable a la incorporació de la dona al mercat laboral. Potser no tan proveït de càrrega ideològica ni política, però, d'altra banda, sociològicament molt més transversal. S'està produint un trencament dels rols de l'home i de la dona. La llarga lluita per la igualtat està ajudant a trencar vells esquemes, però també està obrint-ne de nous que convé entendre i, per què no dir-ho així, gestionar.

En tot cas, es podria confirmar que la conquesta de l'espai laboral de les dones ha estat un dels desencadenants efectius d'aquesta profunda transformació. Però, no ha estat l'únic. Cal afegir-ne com a mínim dos més. El primer ha estat la mutació del treballador productor pel treballador consumidor. El desenvolupament econòmic a Occident s'ha basat en la nostra productivitat, però també en la nostra dimensió de mercat de consumidors.

EL TEMPS per consumir ha adquirit un valor econòmic tant per als que venen com per als que compren. Fins i tot, la indústria de l'oci en un mercat de serveis té cada cop més rellevància. I la matèria primera de l'oci és el temps. Encara més, la suma del temps de dedicació al consum i les hores de prolongació de la jornada laboral tenen una conseqüència directa sobre els horaris comercials. Per això, alguns pensen que cal

sacrificar milers de treballadores del comerç que han de renunciar al seu dret a la conciliació.

En segon lloc convé que s'expliqui que la precarització del treball també ha suposat un declivi en el seu valor com a eix vertebrador de la vida de qualsevol persona. ¿O és que algú es pensava que els salaris baixos, la temporalitat en la contractació i la subocupació no passarien factura en termes de valor social, al concepte de la feina, vinculada a l'ètica de l'esforç i el sacrifici personal? Que ningú s'enganyi, la major part dels joves no aspiren que la feina sigui el relat de la seva vida. Volen viure. I això no vol dir malbaratar euros, ni frivolitzar amb les responsabilitats vitals que cadascú vulgui assumir. Això simplement vol dir enriquir la vida desenvolupant totes aquelles dimensions que també conformen l'ésser humà, i fer-ho amb disponibilitat suficient i de qualitat del seu temps. Vol dir alliberar espai del nostre disc dur per posar-lo, si així es decideix, al servei dels afers col·lectius, al servei de l'interès general, de la comunitat.

Aquesta és la vella reivindicació de les quaranta hores i, més cap aquí de les trenta-cinc hores setmanals, però actualitzada en forma d'organització racional de la jornada. En aquest sentit, és evident que la racionalització del temps de treball redunda sobre la productivitat. Les xifres així ho demostren. França, la Gran Bretanya, Alemanya i fins i tot Itàlia, tenen una organització diferent de la jornada i ens guanyen en capacitat de producció. Els horaris intensius, juntament amb més tecnificació dels processos productius i una més alta qualificació dels treballadors, suposen una alternativa factible al model espanyol basat en l'allargament de l'horari de presència a la feina.

Els executius i caps dels països més desenvolupats ho tenen clar des de fa molts anys. Un quadre tècnic de l'Alstom a París finalitza la seva jornada a les cinc de la tarda, mentre que els seus homòlegs a Catalunya ho poden fer a partir de les vuit del vespre. A la nostra cultura del treball s'espera que el compromís del directiu amb l'empresa es tradueixi en hores de més, sense avaluar-ne el valor real en termes de productivitat. Els caps han de liderar els equips i assolir objectius de negoci, però no al preu d'una vida personal i familiar inexistents ni assumint un seriós increment del risc de malalties relacionades amb l'ansietat.

L'informe PISA sobre l'estat de l'educació a Europa, en relació a Espanya, ha analitzat que en l'arrel dels discrets resultats escolars dels nostres infants hi ha també una manca d'atenció continuada i de qualitat per part dels pares en el seguiment dels estudis dels fills. Una dada que ens ha de fer reflexionar si tenim en compte que el nostre país és un dels que tenen l'índex més elevat de fracàs escolar.

LA REVOLUCIÓ cultural de l'ús del temps afecta el conjunt dels valors que fins ara ens han explicat la nostra vida i que volem canviar, perquè volem viure d'una altra manera. I aquesta transformació profunda l'han posat en marxa els joves més preparats que ha donat mai el nostre país. Els que ja han interioritzat que no es jubilaran a l'empresa on els van fer el primer contracte en pràctiques; els que envien currículums per trobar una feina que s'ajusti a la seva formació; els que lluiten per abandonar el trist distintiu de mileurista; els que descobreixen el món amb vols low cost i els que comparteixen el lloguer amb tres més. Els que volen sortir a les sis de la tarda per gaudir del seu temps, per gaudir de la seva vida.